

Толкаченко О. В.

*старший викладач, Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ТА ЛАНДШАФТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПІ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Політика просторового планування пов'язується не тільки з відновленням і збереженням екосистем, а і з необхідністю охороняти і примножувати природні ресурси, які підтримують баланс екологічних мереж, підвищують привабливість і рекреаційну цін-

ність регіонів і поліпшують якість життя. На міжнародному рівні при просторовому плануванні враховуються положення Конвенції про збереження дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі [1] і Загальноєвропейської стратегії збереження біологічного й ландшафтного різноманіття [2].

Для політики просторового розвитку Європи велике значення має співробітництво між різними адміністративними рівнями. Співробітництво має бути організовано таким чином, щоб місцеві і регіональні органи влади могли узгоджувати власні завдання просторового розвитку із заходами, що ухвалені на вищому рівні, а національні органи влади, у свою чергу, використати при ухваленні своїх рішень, завдання, плани і проекти, запропоновані на регіональному та місцевому рівнях. В той час, коли національні органи влади фокусують свою увагу головним чином на питаннях транснаціонального, національного та міжрегіонального значення, регіональний рівень відповідає разом з місцевими органами влади і громадськістю за забезпечення сталості й узгодженості просторового розвитку. Таким чином, усі рівні, працюючи разом, мають забезпечити сталий просторовий розвиток [3].

Відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» забезпечення сталого розвитку населених пунктів з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів, збереження, створення та відновлення рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих територій та об'єктів, ландшафтів, лісів, парків, скверів, окремих зелених насаджень досягається, насамперед, за допомогою здійснення планування територій.

На державному рівні таке планування здійснюється шляхом розроблення Генеральної схеми планування території України, схем планування окремих частин території країни. На регіональному – шляхом розроблення схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів. Щодо планування територій на місцевому рівні, то воно здійснюється шляхом розробки та затвердження генеральних планів населених пунктів, планів зонувannya територій та детальних планів території.

На відміну від законодавства України, питання про просторове планування та планування землеустрою в Європі розглядається комплексно та більш широко. Так, законодавство ФРН вирізняє ландшафтне планування від інших видів планування, як, напри-

клад, просторове планування. Якщо порівнювати зміст ландшафтного планування за законодавством ФРН та поняття територіального планування за законодавством України, перше є більш вузьким та спеціалізованим поняттям щодо охорони рослинного світу. Так, досліджуючи дану тему О. Л. Дубовик писала: «Особливо важливим інструментом охорони природи є вже згадуване планування ландшафту (№ 13 Федерального закону про охорону природи). Планування ландшафту є природоохоронним професійним плануванням, що здійснюється Землями. У № 15 передбачають три типи ландшафтних планів: а) програма ландшафтів, що являє собою вимоги та заходи охорони природи та догляду за ландшафтами на території всієї держави; б) рамкові плани ландшафтів, що конкретизують ці плани для окремих частин держави, але в цілому охоплюють всю територію держави; в) плани ландшафтів, що мають локальний характер. Ступені планування засновуються кожна на попередній. З двох вищих ступеней в певних випадках може випасти одна [4, с. 715-716]. Планування ландшафтів засновується на точному аналізі реальних даних. На цій підставі розроблюються огляд сучасного стану ландшафтів та прогноз на майбутнє, що конкретизує загальну мету охорони природи, а також встановлюється перелік конкретних вимог та заходів для досягнення цих цілей. Планування ландшафту складно пов'язане з загальним просторовим плануванням та іншими видами планування. Програма догляду за ландшафтами, рамочні ландшафтні плани, що окреслюють межі для локальних ландшафтних планів, є невід'ємною складовою частиною загального ландшафтного планування» [4, с.716].

В Україні досвіду ландшафтного планування, майже, немає. Нажаль, територіальне планування в Україні ґрунтується на містобудівному підході. На наш погляд, застосування в нашій країні методів і принципів ландшафтного планування повинно бути одним з аспектів регіональної політики і регіонального планування. Воно може стати потужним інструментом регулювання природоохоронної діяльності у вирішенні завдань територіального планування, земле- і лісовпорядкування, здійсненні будівельних, транспортних та інших проєктів.

Література:

1. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Берн, 19 вересня 1979 року), Україна приєдналася згідно з Законом від 29 жовтня 1996 року // ВВР України. – 1996 р. – № 50. – Ст. 278;

2. Загальноєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, ухвалена Конференцією міністрів охорони навколишнього середовища «Довкілля для Європи», Софія, жовтень 1995 року // http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_711;

3. Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту, прийняті на 12 Сесії Європейської конференції міністрів, відповідальних за регіональне планування, ГанOVER, 7-8 вересня 2000 року. – СЕМАТ. – 2000. – № 7;

4. Дубовик О. Л., Кремер Л., Люббе-Вольфф Г. Экологическое право: Учебник. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 768 с.